

TAUSTAMATERIAALI MENTOROINNIN TUEKSI

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Sisällysluettelo

Esittely _____	s.2
Mitä on mentorointi? _____	s.3
Mentorointiprosessi? _____	s.4-6
Ensimmäinen paritapaaminen _____	s.7
Mentorin muistilista _____	s.8
Paritapaamisten keskusteluaiheita _____	s.9-12
Työuran toimintasuunnitelma _____	s.13-15
Vaikeat, mutta tärkeät kysymykset _____	s.16
Hyödylliset linkit _____	s.17
CV-mallien linkkejä _____	s.18
Ilmaisia kohtaamispaikkoja Helsingin Keskustassa _____	s.18
Mentoroinnin tavoitteet _____	s.19

Tervetuloa mukaan Matkalla työelämään – mentorointihankkeeseen!

Matkalla työelämään -hankkeessa luodaan työhön, koulutukseen tai yrittäjyyteen ohjaava mentorointimalli kotivanhemmuuden tai terveydellisten syiden vuoksi pitkään poissa työmarkkinoilta olleille maahanmuuttajille. Hanke toteutetaan Euroopan sosiaalirahaston rahoituksella Väestöliitossa ajalla 1.10.2017 – 31.3.2020.

Väestöliiton monikulttuurisuustiimi on järjestänyt maahanmuuttajien mentorointitoimintaa jo vuodesta 2011 alkaen. Syksyllä 2016 ensimmäistä kertaa toteutettiin uudenlaisen mentorointiohjelman pilottiryhmän, jossa aktoreina toimivat vähäisen koulutuksen saaneet perheelliset maahan muuttaneet henkilöt ja mentoreina toimivat pareittain sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijat osana opintojaan.

Aktoreille mentorointi tarjoaa:

henkilökohtaista tukea ja ohjausta koulutusta sekä työelämää koskevissa kysymyksissä. Keinon löytää omat tavoitteensa ja selkeyttää omaa osaamistaan.

Mentoreille mentorointi tarjoaa:

tavan auttaa toista henkilöä jakamalla omaa osaamistaan, tutustumista toiseen kulttuuriin, tietoa kotoutumisesta sekä uudenlaista näkemystä maahanmuuttajien mahdollisuuksista ja haasteista.

Mentorointi perustuu tavoitteellisuuteen, vapaaehtoisuuteen, luottamuksellisuuteen ja keskinäiseen kunnioittamiseen.

P.S. Vaikka kyse ei ole ystävätoiminnasta, myös ystäväystyä saa 😊

Gunta, Inka ja Chiara

Mitä on mentorointi?

Mentorointi on menetelmä, jonka avulla vahvistetaan ammatillista osaamista ja edistetään psykososiaalista hyvinvointia.

Mentoroinnissa hiljaista tietoa siirretään avoimella keskustelulla ja aktiivisella vuorovaikutuksella henkilöltä toiselle. Samalla tuetaan henkilökohtaista kasvua, identiteettiä ja itsetuntemusta. Mentoroitava sosiaalistuu mentoroinnin aikana ja samanaikaisesti vahvistaa omaa itsetuntemustaan.

Perinteisesti mentorointi on ollut hierarkkista, yksilöllistä, kahdenvälistä ja organisaatioiden sisäistä toimintaa. Nykyään se nähdään monitasoisena ja moniulotteisena toimintana, myös useamman toimijan tai tahon välisenä verkostomaisena suhteena.

Matkalla työelämään – työuramentoroinnilla tarkoitetaan

opiskelu- ja työelämätaitojen ja valmiuksien parantamiseen tähtäävää mentorointia. Opiskeluun ja työuraan kohdentuva mentorointi tukee etenkin niitä maahanmuuttajia, joiden opinto- ja/tai työllistymispolku on katkennut tai jotka ovat jääneet pitkäksi aikaa työmarkkinoiden ulkopuolelle perhesyiden tai terveydellisten syiden takia. Mentoroinnin tavoitteena on auttaa heitä elämässään eteenpäin ja tutustuttaa opiskelumahdollisuuksiin, työmarkkinoihin ja työelämän pelisääntöihin.

Henkilökohtaisella vuorovaikutuksella vapaaehtoisten mentorien kanssa pystytään merkittävästi parantamaan yksilön uskoa omaan työllistymiseensä, omanarvontuntoa ja vuorovaikutusvalmiuksia sekä verkostoja. Nämä tekijät, jotka edistävät ihmisen hyvinvointia ja voimaantumista, ovat ratkaisevia niin opintoihin pääsulle, työllistymiselle kuin yrittäjyyteen ryhtymiselle.

Mentorointiprosessi

Aktori on maahan muuttanut henkilö, joka on ollut pidemmän aikaa pois työmarkkinoilta esimerkiksi kotivanhemmuuden vuoksi. Aktorin koulutustausta voi vaihdella korkeakoulutetusta peruskoulun käyneeseen.

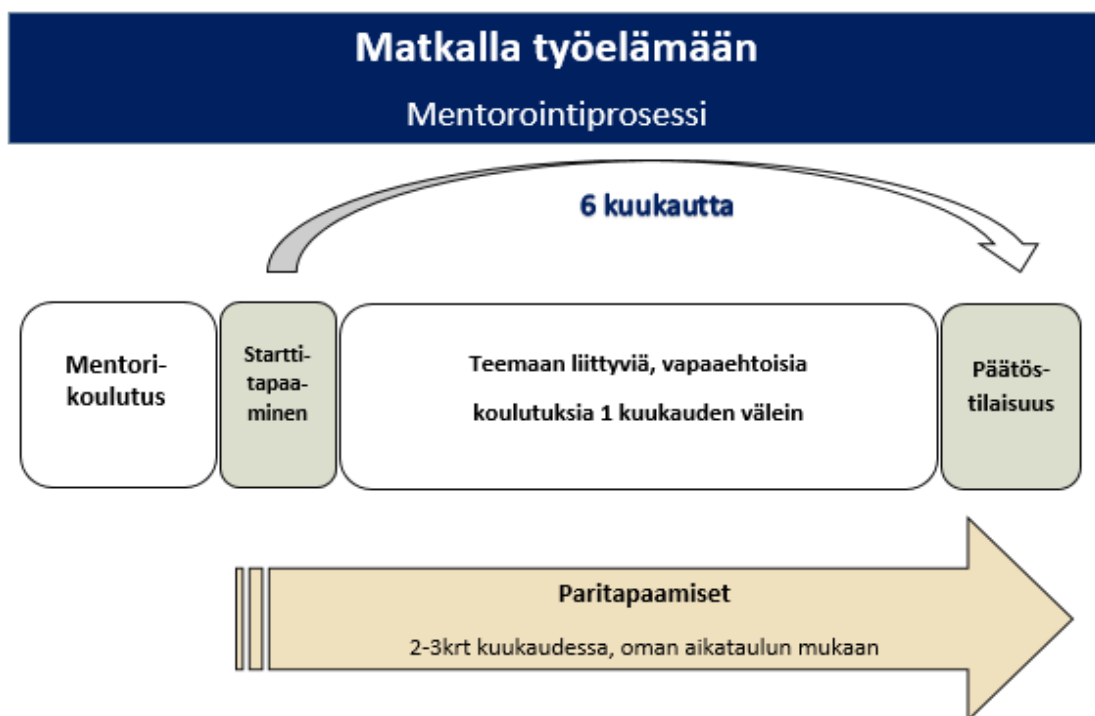
Mentori on suomalainen tai pitkään Suomessa asunut vapaaehtoinen, joka tarjoaa ohjausta ja ymmärrystä työmarkkinoista ja opiskelumahdollisuuksista.

Mentoroinnin tavoitteena on auttaa maahanmuuttajia elämässään eteenpäin, esimerkiksi opintoihin tai/ja työelämään.

Aktori ja mentori muodostavat **mentorointiparin**, jotka tapaavat omana vapaa-aikana noin joka toinen viikko. Suosittelemme, että mentorointipari tapaisi ainakin alussa säännöllisesti 2-3 kertaa kuukaudessa.

Mentorin tärkein tehtävä on kannustuksen ja keskustelun avulla löytää aktorin työuratoiveet ja -päämäärät.

Mentorointiparit muodostavat ryhmän, joka kokoontuu kaksi kertaa mentorointiprosessin aikana, prosessin alussa ja lopussa. Toivottavaa on, että kaikki voisivat osallistua näihin kahteen tapaamiseen. Kahden tapaamisen lisäksi järjestetään teemaan liittyviä koulutuksia ja muita tilaisuuksia, joihin osallistuminen on vapaaehtoista. Tällaisia tilaisuuksia ovat esim. erilaiset vierailut, työnhakukurssit aktoreille, sosiaaliset tilaisuudet jne. Vain osallistumalla ja olemalla aktiivinen ammatilliset ja sosiaaliset verkostot voivat kasvaa.

Kokonaisuudessaan mentorointiprosessi kestää noin 6-8 kk riippuen sijoittuvatko kesälomat jakson väliin. Aktorit ja mentorit saavat tarvittaessa myös henkilökohtaista ohjausta mentoroinnin aikana Väestöliitosta.

Yhteiset tilaisuudet ja koulutukset toiminnan alussa ja lopussa rohkaisevat verkostoitumiseen, kokemusten vaihtoon ja tavoitteiden asettamiseen omalle työskentelylle. Osallistujat tapaavat vastaavassa tilanteessa olevia maahanmuuttajia ja tapaamisten kautta mentoriparit voivat saada omalle työskentelylleen uusia ideoita.

On tärkeää, että osallistujilla on selkeä käsitys siitä, mitkä ovat mentoroinnin lähtökohdat, tavoitteet ja yhteiset säännöt.

Koska mentorointi perustuu vastavuoroiseen ja tasa-arvoiseen keskusteluun, on tärkeää että molemmat osapuolet ovat omalta osaltaan sitoutuneita työskentelyyn.

Mentoroinnin avulla aktorin sosiaaliset ja ammatilliset verkostot vahvistuvat sekä tietämys suomalaisesta opiskelumaailmasta ja työmarkkinoihin liittyvistä asioista monipuolistuu.

Mentori puolestaan saa mielenkiintoisen mahdollisuuden oppia kulttuurienvälisestä vuorovaikutuksesta ja maahanmuuttajien kotoutumisprosessista Suomessa. Keskustelut tarjoavat mentorille tilaisuuden tarkastella omia käsityksiään maahanmuuttajista ja haastaa itseään etsimällä keinoja heidän tukemiseen ohjaamalla heitä oppimis- ja työllistymisväyliin.

Kielitaidon merkitys korostuu erityisesti opiskelussa ja työssä. Näin ollen maahanmuuttajien osaamisen vahvistamiseen liittyvässä mentoroinnissa **yksi keskeinen tavoite on suomen kielen taidon syventäminen ja monipuolistaminen.** Matkalla työelämään – työuramentoroinnin kieli on suomi.

Sukupuolen rooli parimentoroinnissa

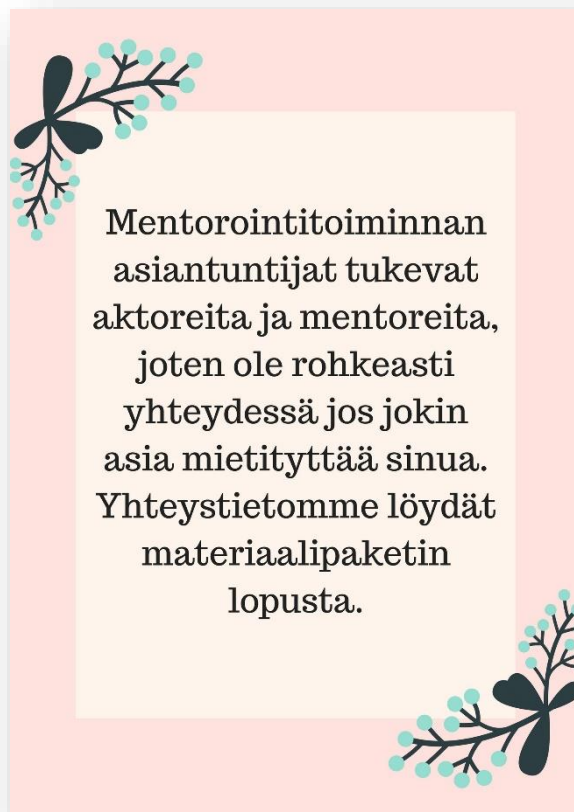
Matkalla työelämään – mentorointi on tarkoitettu naisille ja miehille. Hankehenkilökunta pyrkii lähtökohtaisesti muodostamaan samaa sukupuolta olevia mentorointipareja, sillä mentorointiin osallistuvat aktorit tulevat eri maista ja eri uskonto- sekä kulttuuritaustoista. Tämän huomioiden haluamme taata turvalliselta tuntuvan mentorointiympäristön kaikille osallistujille.

Mikäli muodostetaan sellaisia pareja, joissa toinen olisi eri sukupuolta, kysytään ensin osallistujilta sopiiko heille menettely.

Matkalla työelämään - hankkeen kehittäminen

Hanke on olemassa sen aktoreita ja mentoreita varten. Mentorointiprosessi kehittyy koko sen toiminnan ajan osallistujien toiveita huomioiden. Antakaa rohkeasti palautetta ja vinkkejä, sillä se on meille erittäin tärkeää! Yhteystiedot löytyvät materiaalipaketin lopusta.

Ohjaamme ja koulutamme aktoreita koko prosessin ajan ja olemme tarvittaessa taustatukena myös mentoreille. Mentorointiprosessin onnistuminen edellyttää kaikilta osallistujilta motivaatiota, sitoutumista ja aktiivisuutta.

Ensimmäinen paritapaaminen

Mentorointiprosessi rakentuu sekä aktori-mentorin -parin keskenään sovitusta tapaamisista että yhteisistä tilaisuuksista. On tärkeää, että osallistujilla on selkeä käsitys siitä, mitkä ovat mentoroinnin lähtökohdat, tavoitteet ja yhteiset säännöt. Näitä käydään yhdessä läpi ensimmäisessä ryhmätapaamisessa, eli startti-tapaamisessa, jonka aikana mentorointiparit myös sopivat ensimmäisen paritapaamisen ajankohdan.

Ennen ensimmäistä tapaamista aktorin ja mentorin on hyvä miettiä etukäteen, millaisesta aihealueesta he haluavat lähteä liikkeelle. Mikäli alkutapaamisesta on kulunut jo aikaa, voidaan palauttaa mieleen alkutapaamisessa kirjattuja mentorointiparin tavoitteita.

Aktorista riippuen voidaan ensimmäisessä tapaamisessa käydä ensin vapaasti kuulumisia läpi ja tutustua toisiin ja vasta myöhemmissä tapaamisissa siirtyä johonkin konkreettiseen sisältöön kuten opiskelu- ja työhistorian läpikäymiseen.

Kannattaa miettiä, mikä olisi paritapaamisille sopiva aika ja paikka sijainnin, ympäristön ja budjetin mukaan. Kertokaa myös rohkeasti toisillenne, mikäli tapaamispaikka ei miellytä. Mentorin voi etenkin alussa kysellä, mikä ympäristö olisi mieluisa työskentelytila. Kulttuureista riippuen, kaikki yleiset tilat eivät välttämättä ole sopivia riippuen iästä, sukupuolesta tai siviilisäädystä.

Mentorointiparista riippuen voi ensimmäisessä paritapaamisessa käydä ensin vapaasti kuulumisia läpi ja sitten siirtyä johonkin konkreettiseen sisältöön kuten CV:n läpikäymiseen. Ylös voi listata esimerkiksi kysymyksiä, joita aktorilla on. Myös mentorit voivat miettiä oman alansa ja työnhaun ”itsestäänselvyyksiä”, jotka eivät välttämättä ole tiedossa entuudestaan.

Ensimmäiseen paritapaamiseen ei kannata ladata liikaa odotuksia, sillä tästä varsinainen mentorointiprosessi vasta alkaa. Onnistunut tapaaminen on esimerkiksi jo sellainen, joka herättää aktorille ja mentorille enemmän kysymyksiä kuin vastauksia. Mikäli parityössä alkaa tuntua, että vastauksia ei löydy, voivat parit kääntyä hanketiimin suuntaan ja pyytää apua mentorointityöskentelyyn.

Myöskään mentorin polku opiskeluun ja työelämään ei välttämättä ole ollut kovin suora vaan esimerkiksi ammatinvalintaan on päädytty monen mutkan, onnistumisen ja epäonnistumisen kautta. Ilman erehdyksiä ja kokeiluja ei välttämättä olisi päädytty samaan lopputulokseen.

Jotta mentorointityö olisi jäsenneltyä ja eteenpäin menevää, kannattaa sopia myös yhdestä tai muutamasta seuraavasta tapaamisajankohdasta sekä laatia yhteiset tavoitteet ja pelisäännöt.

MENTORIN MUISTILISTA

- KUUNTELE AKTORIN OMIA TOIVEITA JA AJATUKSIA
- KANNUSTA
- PUHU SELKOKIELTÄ
- KUNNUNNAA ASIAA AUKI, VARMISTA ONKO SINUT YMMÄRRETTY
- TARJOA VAIHTOEHTOISIA AJATUKSIA URAPOLUISTA
- OHJAA, NEUVO JA AUTA - SOPIVASTI
- OLE KÄRSIVÄLLINEN
- PUUTU AJOISSA - ONGELMIA KOHDATESSA OTA YHTEYTTÄ VÄESTÖLIITTOON
- AUTA AKTORIA OMAN OSAAMISEN TUNNISTAMISESSA
- MUISTAKAA PITÄÄ HAUSKAA!

Paritapaamisten keskusteluaiheita

Mitä mentorin olisi hyvä kertoa itsestä?

Matkalla työelämään -hankkeen yksi tehtävistä on edistää tasa-arvoa, joka tarkoittaa konkreettisesti sitä, että mentorit ja aktorit ovat tasa-arvoisessa asemassa ja kummallakin osapuolella on oikeus kysyä ja saada tietoa, olla eri mieltä tai kyseenalaistaa. Jos keskustelujen kysyjä on aina mentori, oikeanlaista yhteiseen tavoitteeseen tähtäävä kommunikaatiota ei synny. Mieti etukäteen kuinka paljon ja millä tavalla haluat kertoa itsestäsi.

Ensimmäisen tapaamisen kutsuu koolle mentori.

Mentoriparit sopivat keskenään tapaamiset oman aikataulunsa mukaisesti. Ensimmäisen tapaamisen kutsuu koolle mentori. Aktori valmistautuu jokaiseen tapaamiseen yhdessä sovittujen tavoitteiden mukaisesti. Mentoripari voi vapaasti valita keskustelujen aiheet. Alla on esimerkkejä aiheista, joita on hyvä käydä läpi mentorointiprosessin alussa.

Ole valmis kertomaan yleisesti itsestä ja mahdollisesti omasta perheestä tai läheisistäsi. Mieti, mainitsetko nimet vai käytätkö esim. ystävä, veli, sisko, mies jne. Ole rehellinen aktorille, ja kerro mikäli et halua jakaa jotain asiaa itsestäsi.

- ✓ Miten tulit valinneeksi oman ammattialan?
- ✓ Minkälaiset asiat ovat vaikuttaneet valintaan?
- ✓ Oletko koskaan muuttanut ammatinvalintapäätöstäsi? Oletko esim. kouluttautunut eri alalle? Miltä se on sinusta tuntunut?
- ✓ Miten sinun uskonto/uskomukset, elämäntavat, ruokavaliot, sairaudet, asenteet ovat vaikuttaneet elämääsi?
- ✓ Millä tavalla kohtaat tai ylität haasteita?
- ✓ Miten helposti hyväksyt erilaisuutta esimerkiksi työ/koulu-ympäristössä? Onko se helpompaa kuin yksityiselämässä? Miksi?

Aktorin nykyinen elämäntilanne

- ✓ Millainen on arki? Kuinka paljon aikaa päivittäiset askareet tai perhevastuut ja lapset vievät aikaa?
- ✓ Onko olemassa puolisoa, ystäviä, perhettä/omaa verkostoa, joka tukee tarvittaessa?
- ✓ Mitä aktori tykkää tehdä? Onko harrastuksia? (huom. aktorille sana "harrastus" voi olla vieras)
- ✓ Fyysinen kunto ja jaksaminen?
- ✓ Mistä aktori unelmoi? Mitkä asiat hän näkee tärkeäksi omassa tulevaisuudessa?
- ✓ Millaisena aktori näkee oman elämänsä 3, 5 ja 10 vuoden päästä? Tämä kysymys voi olla erittäin haastava osalle aktoreista.
- ✓ Mitkä ammatit/työt aktorin mielestä on hyviä? Miksi? Haluaisiko aktori itse tehdä niitä?
- ✓ Mihin ammattiin aktori haluaisi kouluttautua ja miksi? Tietääkö hän millaisen koulutuksen hän tarvitsee? Tarvitseeko valittu ammatti ehdottomasti koulutusta?

Työllistymiseen liittyvät mahdollisuudet, haasteet ja eri vaihtoehdot

- ✓ Mikä on suurin este työllistymiselle tai opiskeluun pääsemiselle **juuri nyt**? Mitä asialle voisi tehdä? Mitä on jo tehty? Mihin asioihin aktori voi itse vaikuttaa ja mihin ei?
- ✓ Tunteeko aktori valitun alan nykyiset ammatilliset vaatimukset, työkäytännöt, tietokoneohjelmat, lainsäädännön jne.? Mitä näistä on hyvä tietää ja tuntee, kun hakee töitä ja opiskelupaikkaa?
- ✓ Tietääkö aktori, millaisia kirjoittamattomia pelisääntöjä suomalaisilla työpaikoilla voi olla? Onko eri aloilla eroavaisuuksia?
- ✓ Mitä kautta työpaikkoja voi löytää? (huom. muistakaa keskustella, että noin 80 % työpaikoista on ns. piilotyöpaikkoja, eli eivät koskaan tule auki julkisesti)
- ✓ Onko aktori etukäteen selvittänyt miten hänen työllistyminen tai pääsy opiskeluun vaikuttaa taloudelliseen asemaansa? Mitä kaikkea pitää ottaa huomioon? Mitkä tuet ovat riippuvaisia palkkatuloista ja mitkä eivät?

Oman osaamisen esittely

- ✓ Mitä aktori osaa tehdä? Missä hän on hyvä omasta mielestään?
- ✓ Mitä aktorin osaamista tai piirrettä muut ihmiset (esim. perhe, ystävät, entiset työnantajat) ovat kehuneet?
- ✓ Onko aktorilla kirjallisia suosituksia tai työtodistuksia? Onko aktorilla suosittelijoita? Tukevatko suosittelijoiden ammatilliset profiilit aktorin toivotun työn hakemista?
- ✓ Onko ansioluettelo (CV) koska kirjoitettu? Onko se suomeksi ja maksimissaan kaksisivuinen?
- ✓ Milloin työhakemus on hyvä olla suomeksi ja milloin englanniksi tai aktorin omalla kielellä?
- ✓ Kuvaako ansioluettelo hyvin aktorin osaamista? Onko ansioluettelolle juuri nyt tarvetta? Jos ei, miten aktori voisi eri tavalla osoittaa omaa osaamistaan ja kiinnostustaan tiettyyn opiskelu- tai ammattialaan?
- ✓ Onko suomen kielen taito riittävä työnhaun ja opiskelun kannalta? Miten sujuu kirjoittaminen ja lukeminen suomeksi? Jos kielitaito ei ole riittävä, miten sitä voisi parantaa?

Aktorin aiempi koulutus ja työkokemus

- ✓ Onko aktorilla tutkintoa?
- ✓ Montako vuotta on aktori on käynyt koulua kotimaassa ja/tai Suomessa?
- ✓ Ulkomaalaisen tutkinnon kelpoisuus Suomessa?
- ✓ Ovatko koulu- ja tutkintotodistukset tallella?
- ✓ Millaista oli opiskella? Mistä aktori tykkäsi, mistä ei ja miksi?
- ✓ Onko aktorilla työkokemusta? Onko aktori tehnyt palkkatyötä, työharjoittelua tai ollut esim. yrittäjänä kotimaassa tai Suomessa? Millä alalla ja minkälainen oli kokemus?
- ✓ Onko aktori joutunut Suomessa työharjoittelu/-kokeilu kierteeseen? (Aktori voi päästä työharjoitteluihin helposti, mutta palkkatyötä ei välttämättä saa, vaikka työharjoittelutodistukset olisivat päteviä.) Miksi se on niin aktorin mielestä?
- ✓ Mitkä ovat omat tähänastisen työelämän tähtihetket? Mikä on jäänyt mukavana muistona tai saavutuksena mieleen?

Ajankäyttö

Ajankäytön suunnittelu, erilaisten odotusten ja vaatimusten huomioiminen

- ✓ Millaista tukea arkeen aktori saa perheeltään ja kavereiltaan?
- ✓ Vastuut ja velvollisuudet; Mitä kaikkea on aktorin vastuulla? Onko hänellä omaa aikaa esim. opiskeluun?
- ✓ Mitä on tehokas ajankäyttö? Mistä arkiaskareista olisi mahdollista vapauttaa aikaa itselle?
- ✓ Onko aktori ajatellut kuinka asiat järjestyvät käytännössä jos tuleva opiskelu tai työ vie 6-8 tuntia päivässä?
- ✓ Mikä auttaa jaksamaan arjessa ja pitämään kiinni omista tavoitteista? Ystävät, vapaa-aika ja omat kiinnostuksen kohteet ovat tärkeä voimavara.
- ✓ Sosiaalisen median käyttö; onko kännykkä usein kädessä ja viemässä huomiota? Miten sosiaalista mediaa voisi hyödyntää työmahdollisuuksien löytämisessä?

Työnhakeminen

Työnhaku on itsensä ja oman osaamisen markkinointia. Miten omaa persoonaa ja osaamista voisi tuoda positiivisesti esille?

- ✓ Miten omat verkostot auttavat työnhaussa? Miten verkostoja on mahdollista tavoittaa?
- ✓ Millaisia odotuksia aktorilla on tulevalta työpaikalta?
- ✓ Jännittääkö aktoria työpaikkahaastattelu? Mikä jännittää? Miten jännitystä voisi lieventää tai hallita?
- ✓ Miten työhaastatteluun kannattaa valmistautua?
- ✓ Miten voi parantaa aktorin mahdollisuuksia päästä työhaastatteluun?
- ✓ Työpaikkahaastattelussa ensivaikutelma on tärkeä. Millaisista asioista ensivaikutelma syntyy? Miten työpaikkahaastatteluun tulisi pukeutua, miten tervehtiä ja miten tai mistä keskustella?

Työn ja Perheen yhteensovittaminen

- ✓ Onko aktorilla huollettavia kuten pieniä lapsia tai onko hän omaishoitajan asemassa?
- ✓ Millaisia kysymyksiä tai ajatuksia se tuo liittyen työssäkäyntiin?
- ✓ Millainen on tietämys työntekijän oikeuksista sovittaa yhteen perhe- ja työelämä?
- ✓ Yleisiä asioita voi olla esimerkiksi: vanhempainvapaa, oikeus kodinhoidon tukeen (eli oikeus olla alle 3-vuotiaan kanssa kotona), joustava hoitoraha (alle 3-vuotiaan vanhempi voi tehdä lyhennettyä työaikaa), osittainen hoitoraha (1. ja 2. luokkalaisen vanhempi voi tehdä lyhennettyä työaikaa)
- ✓ alle 10-vuotiaan lapsen sairastuessa voi vanhempi jäädä hoitamaan enintään 4 päiväksi kotiin
- ✓ Työnantaja ei saa irtisanoa työntekijää siksi, että on hän raskaana, perhevapaalla tai jos työntekijä aikoo jäädä perhevapaalle.

Työuran toimintasuunnitelma

Suomeen muuttamisen jälkeen aktorin elämässä moni asia muuttuu. Täytyy oppia uusi kieli ja tavat, kasvattaa mahdollisesti perhettä ja toimia uudessa ympäristössä. Mentorin kanssa on hyvä pohtia muuttamisesta koituneet hyödyt ja haitat.

Onko kielitaito/koulutus/työkokemus riittävä työllistymiseen toivotulla alalla? Miten sitä voisi kartoittaa? Esim. vapaaehtoistyö tuo mukavaa lisää ansioluetteloon ja kertoo omasta aktiivisuudesta sekä kiinnostuksen kohteista. Onko työharjoittelu toivotulla alalla mahdollista?

Mentorointiparin kannattaa yhdessä laatia kirjallinen toimintasuunnitelma siitä, miten päästä kohti päämäärää.

Piilotyöpaikat

Monilla aloilla piilotyöpaikat ovat yleisiä. Piilotyöpaikalla tarkoitetaan sellaista avointa työpaikkaa, johon ei ole ehditty tai ei aiotakaan hakea henkilöä julkisen haun kautta. Työpaikkailmoitus saatetaan lähettää omille verkostoille tiedoksi, jolloin henkilökohtaisten kontaktien tärkeys korostuu työmarkkinoilla. Mentorit ja aktori voivat miettiä, miten piilotyöpaikoista voi saada tietoa tai miten avoimia työhakemuksia kannattaa kirjoittaa.

Suomen kielen taito ja ammattisanasto

Kieli karttuu käyttämällä ja oppimalla, mutta myös harrastukset ja vapaa-ajan aktiviteetit ovat hyviä tapoja oppia kieltä.

Tässä muutama linkki harjoituksiin:

<http://yle.fi/vintti/yle.fi/supisuomea/index.html>

YLEn Supisuomea. Hyvin kattava sivusto, jossa on myös harjoituksia ja sanakirjat

<http://www.puhutaan-suomea.net/>

Täältä löytyy artikkeleita Suomesta. Huomaa, että artikkeleja voi lukea kolmella eri vaikeustasolla: helppo, keskitaso, vaativa.

<http://www03.edu.fi/oppimateriaalit/arkipaivansuomea/>

Opetushallituksen tuottama opiskelumateriaali

Tulevaisuuden visioita ja tavoitteita

- Mikä on aktorin unelmatyö jos kaikki olisi mahdollista?
- Millainen olisi unelmatyöpaikka?
- Mitä muuta kuin palkkaa ihminen saa ollessaan kiinni työelämässä?
- Millaisia unelmia ja toiveita aktorilla on yleensä elämässä?
- Tulevaisuuden pohdinta: missä toivon olevani viiden vuoden kuluttua?
Millaisia tekoja se edellyttää? Miten voin päätyä siihen tavoitteeseen?

Hakeutumiseen opiskeluun

Mitkä opiskelupaikat tarjoavat koulutuksen halutulle alalle?

Onko erityistä valmentavaa koulutusta maahanmuuttajille sillä alalla ja onko se tarpeellinen juuri omalle aktorille? Vai pystyykö aktori opiskelemaan ammattia suoraan ilman valmentavia opintoja?

Miten ja milloin hakeudutaan opiskeluohjelmiin? Onko pääsykokeita? Millaisia?

Mitkä dokumentit tarvitaan kun hakeudutaan koulutukseen?

Miten koulutuksessa aloitus vaikuttaa taloudellisesti perheeseen? (Ennen kuin aktori hakeutuu opiskelemaan, kannattaa aina käydä TE-toimistossa keskustelemassa aiheesta. TE-toimisto päättää miten opiskelu vaikuttaa työhakuun ja työmarkkinatukeen. Keskustelu ajoissa voi ennaltaehkäistä ikäviltä yllätyksiltä myöhemmin.)

Oppisopimuksen mahdollisuus? Onko helppo vai vaikea löytää yritys/organisaatio joka haluaisi ottaa oppisopimuksella toimivan työntekijän? Alasta riippuen sopimuksen teko voi olla hankalaa. Vaikka oppisopimuskoulutuksia olisi paljonkin tarjolla, niihin ei voi osallistua ilman työpaikkaa, joka on sitoutunut oppisopimuskoulutukseen.

Työhaastattelu

Työhaastattelutilanteessa hakijan täytyy lyhyessä ajassa osata markkinoida omaa osaamista, herättää työnantajan luottamuksen hakijan osaamiseen/kykyihin ja erottautua muista hakijoista.

Miltä tuntuu mennä työhaastatteluun? Onko ok olla jännittynyt? Miten pitää pukeutua? Miten valmistaudutaan? Millaisia kysymyksiä voisi kysyä potentiaaliselta työnantajalta?

Monet työnantajat etsivät nykyään ”hyviä luotettavia tyyppejä”, joten sujuvan suomen kielen osaamisen voi usein korvata hyvä tsemppiasenne ja positiivinen olemus.

Oikeanlainen asenne on tärkeä! Pelkkä opintotodistus ja työkokemus eivät nykypäivänä riitä.

Mentori ja aktori voisivat käydä läpi erilaisia taitoja, jotka ovat suomalaisessa työelämässä arvostettuja. Tämä on hyvä harjoitus niin aktorille kuin mentorillekin!

Vaikeat, mutta tärkeät kysymykset

- Vaikuttaako aktorin uskonto hänen oman ammattialansa valintaan? Mitä mieltä hän on itse siitä?
- Vaikuttaako pukeutuminen? Kuinka pitkälle aktori pystyy joustamaan pukeutumisessa, jos valittu ammattiala sitä vaatii?
- Tietääkö aktori oikeasti mitä kaikkea ammatti sisältää ja ettei useimmiten työntekijä voi valita minkä osan työkuvasta tekee ja minkä ei? (esim. lähihoitajan on hoivattava potilaat sukupuolesta riippumatta ja kampaajanakin opiskelun aikana tulee oppia sekä naisten että miesten hiusten leikkaaminen)
- Minkä takia on valittu joku tietty ammattiala? Kiinnostuksen, työllistymismahdollisuuksien vai palkkatason takia?
- Miten aktorin oma elämäntilanne vaikuttaa työnhakuun ja/tai täydentäviin opintoihin?

Hyödylliset linkit

<https://www.infopankki.fi/fi/elama-suomessa/tyo-ja-yrittajyys>

Yleistä tietoa suomalaisesta työelämästä. Sivulla löytyy käännökset monella eri kielellä.

<http://www.hel.fi/www/helsinginaikuislukio/fi/opiskelu/aikuisten-perusopetus/>

Tietoa peruskoulun oppimäärän suorittamisesta aikuisille

www.opintopolku.fi

Yleinen infosivu kaikista peruskoulun jälkeisistä opinnoista. Täältä löytyvät myös sähköiset yhteishakulomakkeet

www.ammattiosaaja.fi

Tietoa ammatillisista perustutkinnoista

www.studentum.fi

Tietoa erityyppisistä koulutuksista, hakukone ja vertailumahdollisuus

<https://asiointi.mol.fi/avo/>

AmmatINVALINTATESTI, jonka voit tehdä netissä

www.ammattinetti.fi

Tietoa ammateista. Ammattinetti on tarkoitettu kaikille, jotka haluavat tietoa esimerkiksi eri ammattien ja alojen vertailemiseen tai ammatinvalinnan tai urasuunnittelun tueksi

www.kunkoululoppuu.fi

Tietoa nuorille oman alan löytämisestä ja opiskelusta

www.avoinyliopisto.fi

Tietoa erilaisista yliopistojen järjestämistä kursseista. Avoimessa yliopistossa voi opiskella kuka tahansa ja opetus on kaikille avoin kaikille iästä, pohjakoulutuksesta ja tavoitteista riippumatta

www.avoinamk.fi

Tietoa erilaisista ammattikorkeakoulujen järjestämistä kursseista.

<https://www.oppisopimus.fi/>

Tietoa oppisopimuksesta

www.kela.fi/opintotuki

Tietoa siitä, miten haet opintotukea

<http://suomitaskussa.eu/>

Kielivideokirjasto, lyhyitä videoita jotka tukevat sekä kotoutumista että suomen kielen oppimista

<https://www.osallisenaverkossa.com/s2-materiaalit>

Suomen kielen verkkomateriaaleja

<http://www.familiary.fi/tietoa-hankkeesta.html>

Familia ry:n Puolison polku –hanke tukee kahden kulttuurin pariin työllistymistä

Puuttuiko joku hyödyllinen linkki tältä listalta? Kerro meille!

(yhteystiedot löytyvät viimeiseltä sivulta)

CV-mallien linkkejä

- Googleen hakusanat *CV: template Free*
- Wordissa valmis malli
- LinkedIn, tietyillä aloilla tämä toimii CV:n ominaisuudessa
- resume.io <https://resume.io/>
- hloom.com <https://www.hloom.com/resumes/modern-templates/>
- Kumouksen ilmainen CV-opas <http://www.subscribe.com/kumous-tyokokemus-cv>
- Canva <https://www.canva.com/>
- Novoresume <https://novoresume.com/>

Ilmaisia kohtaamispaikkoja Helsingin keskustassa

- **Tiedekulma** ”...uudet monipuoliset tilamme innostavat pistäytymiseen, yhdessä oppimiseen, äänekkääseen ryhmätyöskentelyyn ja mielenkiintoisiin kohtaamisiin. Voit varata tiloja työskentelyyn tai tapahtumiin, ottaa loosin tai pöydän vapaasti haltuun tai vain tulla katsomaan, mitä talossa tapahtuu.”
Yliopistonkatu 4, 00100 Helsinki
<https://www.helsinki.fi/fi/tiedekulma>
- **Musiikkitalon kahvila**, ”Avara ja valoisa Musiikkitalon kahvila on suosittu tapaamispaikka. Tänne voit tulla ystävien tai perheen kanssa viettämään aikaa tai työskentelemään rauhallisessa ympäristössä.”
Mannerheimintie 13 A, 00100 Helsinki
<https://www.musiikkitalo.fi/fi/toimipisteet/kahvila>
- **Sanomatalon alakerta**, ”Sanomatalon ensimmäinen ja toinen kerros ovat pääosin yleisölle avointa, katettua sisätilaa. Mediatorilla kiinteä katsomorakennelma ja videoseinä, jossa tarjoillaan Sanoman omia sisältöjä. Tilan ideana on kaupunkilaisten ja median kohtaaminen. Tila taipuu suuriin ja pieniin kohtaamisiin massatapahtumista palavereihin, kahvihetkiin ja työntekoon.”
Töölönlahdenkatu 2, 00100 Helsinki
<https://sanoma.fi/tietoa-meista/sanomatalo/>
- **Kaupungin kirjastot, VARAAMO** ”Varaamosta voit varata julkisia tiloja ja laitteita omaan käyttöösi”
<https://varaamo.hel.fi/>

Mentoroinnin tavoitteet

Matkalla työelämään -hankkeen mentorointiprosessin aikana osallistujien tulee kunnioittaa toistensa yksityisyyttä ja sitoutua pitämään luottamuksellisena ne yksityisasiat, joita keskenään prosessin aikana on kerrottu. Myös hankkeen työntekijät sitoutuvat pitämään saamansa tiedot luottamuksellisina.

Aktori: _____

Mentori: _____

Mentoroinnin yhteisenä tavoitteena:

Mentorointitapaamisten keskeiset teemat, joita aiomme käsitellä (alustava suunnitelma):

Suunnitellut tapaamiskerrat: _____

Yhden tapaamisen arvioitu kesto: _____

Ensimmäinen tapaaminen on: _____

Yhteystiedot tapaamisia varten:

1. _____

2. _____

Vipuvoimaa
EU:lta
2014-2020

Matkalla työelämään – työuramentoroinnilla tuloksiin!

Yhteystiedot

Matkalla työelämään -hanke
Väestöliitto ry
Kalevankatu 16
00100 Helsinki

Gunta Ahlfors
gunta.ahlfors@vaestoliitto.fi
puh. 040 653 0057

Inka Saarela
inka.saarela@vaestoliitto.fi
puh. 040 662 8591

Chiara Costa-Virtanen
chiara.costa-virtanen@vaestoliitto.fi
puh. 040 663 2155